

2020/2273(INI)

25.3.2021

ADVIES

van de Commissie buitenlandse zaken

aan de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

inzake de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur terug in ons leven
brengen
(2020/2273(INI))

Rapporteur voor advies: Bettina Vollath

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie buitenlandse zaken verzoekt de bevoegde Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gezien het verslag van de speciale VN-rapporteur voor mensenrechten en milieu van 24 januari 2018 met daarin de kaderbeginselen inzake mensenrechten en het milieu, en het verslag van 15 juli 2020, getiteld “Human rights depend on a healthy biosphere”,
 - gezien de “Leaders’ Pledge for Nature”, met als titel “United to Reverse Biodiversity Loss by 2030 for Sustainable Development”, goedgekeurd door de politieke leiders die deelnamen aan de VN-top inzake biodiversiteit van 30 september 2020,
 - gezien de studie van de beleidsondersteunende afdeling Externe Betrekkingen van het Parlement van april 2020, getiteld “Biodiversity as a Human Right and its implications for the EU’s External Action”,
- A. overwegende dat de huidige negatieve trends op het gebied van biodiversiteit en ecosystemen in de weg staan aan progressie bij 80 % van de door de VN beoordeelde streefcijfers in het kader van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG’s) op het gebied van armoede, honger, gezondheid, water, steden, klimaat, oceanen en land;
- B. overwegende dat de gezondheid en de bestaansmiddelen van mensen over de hele wereld nog steeds worden aangetast door de COVID-19-pandemie; overwegende dat de vernietiging van natuurlijke habitats, met name tropische bossen, die uitzonderlijke biodiversiteitsreserves zijn, leidt tot een toename van contactzones tussen mensen en in het wild levende dieren, en in de toekomst in belangrijke mate kan bijdragen aan de opkomst en verspreiding van virusziekten;
- C. overwegende dat het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit dient als basis voor het vaststellen van beleid dat gericht is op de bescherming van de biodiversiteit vanuit het perspectief van de mensenrechten, en voor het uitbreiden van de internationale verplichtingen inzake biodiversiteit in verband met de mensenrechten; overwegende dat de werkzaamheden van de speciale VN-rapporteur voor mensenrechten en milieu het pad effenen voor de ontwikkeling van een rechtskader inzake mensenrechtenverplichtingen in verband met het behoud en het duurzame gebruik van biodiversiteit;
- D. overwegende dat de EU en de lidstaten hun internationale verplichtingen inzake biodiversiteit en mensenrechten te goeder trouw moeten nakomen en elkaar daarbij moeten ondersteunen, naast de uit het EU-recht voortvloeiende verplichting om te zorgen voor beleidscoherentie op het gebied van hun extern optreden, in overeenstemming met de in het Handvest van de grondrechten van de EU neergelegde verplichting om een hoog niveau van milieubescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu te integreren in het beleid van de Unie en dit te waarborgen overeenkomstig het beginsel van duurzame ontwikkeling;

- E. overwegende dat de aantallen verdedigers van milieu- en landgerelateerde mensenrechten die gedood zijn of het slachtoffer zijn geworden van geweld, ontvoering, bedreigingen, pesterijen, intimidatie of lastercampagnes de voorbije jaren overal ter wereld aanzienlijk zijn gestegen; overwegende dat deze personen vaak enorm worden tegengewerkt of in gevaarlijke omstandigheden verkeren, en soms te maken hebben met op geldelijk gewin gerichte exploitatie van natuurlijke hulpbronnen in combinatie met endemische corruptie en armoede;
- F. overwegende dat naar schatting ten minste een kwart van het totale landoppervlak van de aarde eigendom is van inheemse volkeren en lokale gemeenschappen of door hen wordt beheerd, gebruikt of bewoond, en dat in deze gebieden de milieudruk ten gevolge van menselijke activiteiten steeds verder toeneemt; overwegende dat de collectieve en individuele rechten van inheemse volkeren in de VN-verklaring over de rechten van inheemse volken worden erkend;
- G. overwegende dat de plasticvervuiling van de zee de afgelopen jaren aanzienlijk is toegenomen, met alle negatieve gevolgen voor de biodiversiteit van dien; overwegende dat er daarom inspanningen moeten worden geleverd om een nieuw mondiaal verdrag inzake de bestrijding van plasticvervuiling van de zee tot stand te brengen;

Het belang van gezonde ecosystemen en biodiversiteit voor de mensenrechten

1. benadrukt dat de aantasting en vernietiging van ecosystemen en de druk op ecosystemen door niet-duurzame exploitatie van hulpbronnen en klimaatverandering ertoe leiden dat in een razend tempo soorten uitsterven en biodiversiteit verloren gaat en de mensenrechten van huidige en toekomstige generaties in gevaar worden gebracht, waaronder het recht op leven, gezondheid, voedsel, water, sanitaire voorzieningen en huisvesting, evenals de rechten van de kwetsbaarste groepen, waaronder vrouwen, kinderen en mensen met een beperking, de rechten van inheemse volkeren en de rechten van plattelandsgemeenschappen en gemeenschappen die afhankelijk zijn van natuurlijke hulpbronnen; wijst er voorts op dat de aantasting van en de druk op ecosystemen de algehele inspanningen op het gebied van duurzame ontwikkeling in gevaar brengen en de verwezenlijking van de meeste duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Agenda 2030 in de weg staan, en dan met name de doelstellingen om armoede en honger uit te bannen, toegang tot water en sanitaire voorzieningen te waarborgen, voedselzekerheid te bereiken, een gezond leven te waarborgen en de sociaaleconomische ongelijkheid binnen en tussen landen te verminderen;
2. herinnert eraan dat de productiviteit en veerkracht van de landbouw afhankelijk zijn van biodiversiteit om de duurzaamheid en veerkracht van onze voedselsystemen op lange termijn te waarborgen, zonder gebruik van pesticiden; wijst voorts op het belang van duurzame landbouw en bosbeheer voor het behoud van de biodiversiteit, gezondheid, klimaatbestendigheid en levensduur van bosecosystemen, en de bescherming van alle planten en dieren, waaronder bestuivende insecten, die blootgesteld worden aan specifieke bedreigingen;
3. onderstreept dat de inspanningen op het gebied van het behoud en herstel van de biodiversiteit opgevoerd moeten worden, met name door doeltreffende maatregelen vast

te stellen die ertoe strekken de mensenrechten te beschermen en tegelijkertijd het behoud en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen te bevorderen; pleit in dit kader voor de ontwikkeling van een holistische en mensenrechtengebaseerde EU-beleidsaanpak die erop gericht is verlies en achteruitgang van biodiversiteit tegen te gaan en pleit tevens voor afstemming van sectorale EU-beleidsmaatregelen op die doelstellingen; wijst op het belang van het behoud van biodiversiteit in de landen en gebieden overzee en ultraperifere gebieden van de EU, en benadrukt in dit kader dat fondsen en programma's van de EU ter verwezenlijking van deze doelstelling moeten worden voortgezet; wijst daarnaast op de noodzaak om het internationale recht inzake milieu en mensenrechten, de milieuwetgeving en de procedurele wetgeving op het gebied van milieu en mensenrechten te versterken, in het bijzonder door de toegang tot informatie, openbare raadplegingen en de toegang tot de rechter en een doeltreffende voorziening in rechte te verbeteren, en door de belangrijke rol van lokale gemeenschappen, inheemse volkeren en verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten bij de instandhouding van de biodiversiteit te ondersteunen en bevorderen;

4. wijst erop dat biodiversiteit en mensenrechten onderling verbonden en van elkaar afhankelijk zijn, en herinnert aan de mensenrechtenverplichtingen van staten om de biodiversiteit te beschermen waarvan die rechten afhankelijk zijn, onder meer door burgers inspraak te geven in besluiten die verband houden met biodiversiteit; is ingenomen met het feit dat het verband tussen de mensenrechten en de gezondheid van de biosfeer op internationaal en nationaal niveau steeds vaker wordt erkend; verzoekt de EU in de Mensenrechtenraad en de Algemene Vergadering van de VN te pleiten voor universele erkenning van een recht op een gezond, duurzaam, schoon en veilig milieu; is van mening dat die erkenning als katalysator moet dienen voor een krachtiger milieubeleid en krachtiger milieuwetgeving;
5. steunt de inspanningen van de speciale VN-rapporteur voor mensenrechten en milieu om richtsnoeren te ontwikkelen inzake mensenrechtenverplichtingen met betrekking tot milieu, ecosystemen en biodiversiteit; verzoekt de lidstaten en de instellingen van de EU om steun te verlenen aan en te pleiten voor mondiale toepassing van de kaderbeginselen van 2018 inzake mensenrechten en het milieu, zoals gepresenteerd door de speciale VN-rapporteur voor mensenrechten en het milieu; verzoekt de EU het milieurechteninitiatief van het Milieuprogramma van de VN te ondersteunen;
6. benadrukt dat de COVID-19-pandemie het belang van het "één gezondheid"-beginsel in de beleidsvorming heeft aangetoond en duidelijk heeft gemaakt dat ingrijpende veranderingen nodig zijn waarbij door alle disciplines en sectoren wordt samengewerkt; wijst voorts op het risico dat de wereldwijde recessie als gevolg van de pandemie ertoe kan leiden dat landen over de hele wereld hun aandacht niet meer richten op milieubescherming, maar op het stimuleren van economische bedrijvigheid op de korte termijn; wijst erop dat er in alle economische sectoren maatregelen moeten worden geïntegreerd die gericht zijn op het behoud en de bescherming van biodiversiteit;

Het toekomstig Europees governancekader voor biodiversiteit en maatschappelijk verantwoord ondernemen

7. is ingenomen met het voornemen van de Commissie om een nieuw Europees governancekader voor biodiversiteit te ontwikkelen en in dit verband een inclusieve aanpak te hanteren, waar het maatschappelijk middenveld bij wordt betrokken als “bewaker van de naleving”, om in deze hoedanigheid toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van de milieuwetgeving van de EU; is tevens verheugd over het streven van de Commissie om in 2021 te komen met een nieuw initiatief inzake duurzame corporate governance, met zorgvuldigheidsvereisten inzake mensenrechten en milieu in alle economische waardeketens; wijst in dit verband met klem op de noodzaak om EU-wetgeving uit te werken inzake verplichte zorgvuldigheid op het gebied van milieu en mensenrechten voor bedrijven uit de EU, bedrijven die gevestigd zijn in de EU of bedrijven uit derde landen die actief zijn binnen de interne markt, waarbij de wettelijke verplichting wordt opgelegd om potentiële of daadwerkelijke mensenrechtenschendingen in hun hele toeleveringsketen vast te stellen, te beoordelen, te voorkomen, te beëindigen, te verzachten, te monitoren, aan te pakken en te verhelpen en hierover gegevens openbaar te maken en verantwoording af te leggen, en doeltreffende toezichts- en handhavingsmechanismen in te stellen, in overeenstemming met de leidende beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten; verzoekt de Commissie dringend met een voorstel voor een EU-rechtskader te komen op basis van verplichte zorgvuldigheidseisen voor ondernemingen op het gebied van de mensenrechten en milieu, om diverse doelstellingen te bereiken, waaronder het verwezenlijken van duurzame waardeketens waarvoor geen ontbossing plaatsvindt; verzoekt de Commissie tevens na te denken over de aanpak van invoer van goederen waarvoor geldt dat de winning of productie gepaard gaat met de vernietiging of aantasting van de biodiversiteit; wijst op de noodzaak om te waarborgen dat schendingen door ondernemingen en staten niet onbestraft blijven, door instrumenten in het leven te roepen waarmee gezorgd wordt voor een volledige, doeltreffende en duurzame eerbiediging van de mensenrechten en naleving en handhaving van de milieuwetgeving;
8. benadrukt dat ontbossing, landroof en andere niet-duurzame activiteiten op het gebied van de exploitatie en winning van hulpbronnen door bepaalde particuliere of publieke actoren grote en zeer uiteenlopende gevolgen hebben voor inheemse volkeren en lokale gemeenschappen; wijst erop dat de eigendomsrechten van deze volkeren en gemeenschappen over hun land, waterlichamen of andere hulpbronnen die zij van oudsher in eigendom hebben, bewonen of gebruiken, vaak niet worden erkend; benadrukt dat vrouwen naar verhouding vaker het slachtoffer zijn van ontneming van eigendomsrechten; roept alle belanghebbenden en ondernemingen op om zich in te zetten voor de bevordering van duurzaam bosbeheer en daarnaast de rechten van inheemse volkeren te erkennen, onder meer door het beginsel van vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming te eerbiedigen en de inheemse en lokale bevolking te betrekken bij de besluitvorming over het beheer en de exploitatie van hulpbronnen; dringt er bij ondernemingen op aan al hun activiteiten die van invloed kunnen zijn op de biodiversiteit van plaatselijke gemeenschappen of het land, de waterlichamen en andere natuurlijke hulpbronnen van de inheemse bevolking, aan stringente effectbeoordelingen te onderwerpen, overeenkomstig de leidende beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten van de VN, de zorgvuldigheidsrichtsnoeren voor verantwoord ondernemerschap van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en kaderbeginsel 12 van de speciale VN-rapporteur voor mensenrechten

en het milieu; dringt er bij de EU op aan geen projecten te steunen of financieren die ertoe kunnen bijdragen dat inheemse volkeren uit hun thuisland verdreven worden; is ingenomen met de oproep die de VN in november 2020 heeft gedaan om samen met inheemse volkeren te werken aan de opbouw van een inclusieve, duurzame en veerkrachtige toekomst;

Het externe optreden van de EU inzetten om de EU-biodiversiteitsstrategie te bevorderen

9. dringt er bij de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) op aan om de bescherming van biodiversiteit en het verband daarvan met de mensenrechten in het extern beleid van de EU te integreren, onder meer via de mensenrechtendialogen en het handelsbeleid van de EU, zich op internationale fora sterk te maken voor ambitieuze beleidsmaatregelen ter bescherming van de biodiversiteit, overeenkomstig de Europese Green Deal en de nieuwe EU-biodiversiteitsstrategie, en om in het kader van het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie (2020-2024) maatregelen uit te voeren om de gevolgen van biodiversiteitsverlies voor de uitoefening van de mensenrechten aan te pakken;
10. verzoekt de Commissie om bij samenwerkingskwesties in verband met het behoud van biodiversiteit, de integriteit van ecosystemen en de inachtneming van internationale verplichtingen inzake milieu en mensenrechten een gemeenschappelijke en samenhangende aanpak te hanteren, met name met behulp van internationale brede en sectorale overeenkomsten en politieke dialogen met partnerlanden, onder meer door eerlijke handelsregels toe te passen met betrekking tot het milieu, en optimaal gebruik te maken van effectbeoordelingen inzake mensenrechten en duurzame ontwikkeling en aanbevelingen op dit gebied; verzoekt de Commissie om voorafgaand aan de sluiting van handels- en samenwerkingsovereenkomsten en de uitvoering van ontwikkelingsprojecten uitvoerige effectbeoordelingsstudies uit te voeren, en daarbij met name de gevolgen van die overeenkomsten en projecten voor de rechten en het leven van de lokale bevolking te beoordelen; dringt erop aan dat maatschappelijke organisaties en lokale gemeenschappen daadwerkelijk en op zinvolle wijze betrokken worden bij effectbeoordelingen, en dat er naar behoren rekening wordt gehouden met hun inbreng; verzoekt de Commissie om de uitvoering van projecten opnieuw te beoordelen in geval van potentiële of daadwerkelijke negatieve gevolgen voor de mensenrechten in verband met het milieu en de biodiversiteit; verzoekt de Commissie en de EDEO voorts om richtsnoeren op te stellen inzake het recht op een schoon, gezond, veilig en duurzaam milieu, om in hun periodieke verslagen over de mensenrechtensituatie in niet-EU-landen aandacht te besteden aan biodiversiteit en de verbanden tussen biodiversiteit en de mensenrechten, en om instrumenten en opleidingsmateriaal voor EU-delegaties te ontwikkelen over de relevantie van biodiversiteit voor hun werkzaamheden op het gebied van de mensenrechten; verzoekt de EU-delegaties contacten te onderhouden met ondernemingen en relevante belanghebbenden, teneinde de bewustmaking te bevorderen, projecten aan te moedigen, de participatie van maatschappelijke organisaties te bevorderen, en informatie op dit gebied uit te wisselen;
11. benadrukt dat handelsovereenkomsten een positieve bijdrage moeten leveren aan de biodiversiteit in derde landen, onder meer door middel van robuuste, ambitieuze

hoofdstukken over handel en duurzame ontwikkeling, die ook naar behoren worden gehandhaafd; dringt er in dit kader bij het hoofd handhaving voor de handel (CTEO) van de Commissie op aan in nauwe samenwerking met het Europees Parlement toezicht te houden op de naleving van die overeenkomsten; is ingenomen met de opname van internationale milieu- en mensenrechtennormen in het kader van het stelsel van algemene preferenties (SAP); verzoekt de Commissie om bij de beoordeling van de tenuitvoerlegging van internationale mensenrechten- en milieuverdragen in het kader van het SAP rekening te houden met de onderlinge verbanden tussen biodiversiteit en mensenrechten; pleit voor opname van verdrag nr. 169 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende inheemse en in stamverband levende volken in dat kader, en dringt erop aan dat de EU-lidstaten die dit verdrag nog niet hebben geratificeerd, dat alsnog doen; dringt erop aan de relevante belanghebbenden bij de SAP-dialogen te betrekken en vindt dat de transparantie van die dialogen verbeterd moet worden;

12. verzoekt de Raad de Commissie een mandaat te geven om namens de EU onderhandelingen te voeren over haar deelname aan de intergouvernementele werkgroep van de VN voor onbepaalde duur voor het uitwerken van een internationaal, juridisch bindend instrument voor transnationale bedrijven en andere ondernemingen met betrekking tot de mensenrechten, met het oog op de goedkeuring van een bindend en afdwingbaar VN-verdrag inzake het bedrijfsleven en de mensenrechten; wijst erop dat dit proces belangrijk is, vooral in het licht van het verschijnsel landroof en de gevolgen daarvan voor de biodiversiteit, de rechten van inheemse volkeren en de mensenrechten;
13. waardeert de inzet van verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en landrechten, vertegenwoordigers van lokale gemeenschappen, advocaten en journalisten die zich sterk maken voor de bescherming van natuurlijke hulpbronnen, en veroordeelt met klem al het geweld tegen hen, waaronder moorden, en de strafbaarstelling van hun activiteiten; erkent de bijdrage, ervaring en kennis van deze groepen in de strijd tegen biodiversiteitsverlies en aantasting van het milieu;
14. verzoekt de Commissie en de EDEO om, als zich in landen situaties voordoen waarin verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en landrechten met geweld bedreigd worden, deze landen daar systematisch op aan te spreken; verzoekt de EDEO in dit verband om door te gaan - bij deelname aan mensenrechtendialogen en bezoeken aan mensenrechteninstellingen in derde landen - met het doorgeven van een lijst van individuele gevallen van schendingen van de mensenrechten van mensenrechtenverdedigers;
15. is verheugd dat het EU-mechanisme voor mensenrechtenverdedigers, ProtectDefenders.eu, in november 2019 met nog eens drie jaar is verlengd; herinnert aan het belang van dat mechanisme in het licht van de veelheid aan problemen waar mensenrechtenverdedigers, voorvechters van landrechten en milieuactivisten mee te maken hebben, waaronder geweld en aanvallen, en de groeiende behoefte aan een dergelijk mechanisme; dringt aan op versterking van dit mechanisme en op voortdurende evaluatie ervan om op de behoeften te kunnen inspelen;

16. dringt er bij de Commissie op aan een specifieke strategie voor de bescherming en ondersteuning van lokale gemeenschappen en verdedigers van milieugerelateerde mensenrechten en landrechten vast te stellen, en te zorgen voor coördinatie met alle programma's voor externe bijstand; wenst dat er meer ondersteuning komt voor organisaties uit het maatschappelijk middenveld die zich inzetten voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit, met name door partnerschappen op te richten en capaciteit op te bouwen om de rechten van inheemse volkeren en lokale gemeenschappen te beschermen;
17. verzoekt de vertegenwoordigers van de EU en de lidstaten die zullen deelnemen aan de Conferentie van de Partijen bij het Verdrag inzake biologische diversiteit (COP 15) die in oktober 2021 in Kunming (China) gehouden zal worden, op te treden als pleitbezorger voor biodiversiteit en ervoor te zorgen dat de wereldwijde actie op het gebied van biodiversiteit en de daarmee samenhangende doelstellingen in overeenstemming zijn met de eerbiediging en de bescherming van het recht op leven, gezondheid, voedsel, water en huisvesting en de eerbiediging van de mensenrechten van vrouwen en kinderen, personen met een handicap en andere kwetsbare groepen die de gevolgen ondervinden van biodiversiteitsverlies; herhaalt zijn oproep aan de EU om, met het oog op het realiseren van een mondiaal gelijk speelveld, tijdens de onderhandelingen hetzelfde hoge ambitieniveau na te streven, met onder meer juridisch bindende streefcijfers voor mondiaal herstel en bescherming (ten minste 30 % tegen 2030), die haar eigen ambitieniveau in de EU weerspiegelen; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan om voor, tijdens en na de COP 15 met de betrokken maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden in contact te treden en met hen overleg te plegen; is er groot voorstander van dat de mensenrechten worden opgenomen in het wereldwijde biodiversiteitskader voor de periode na 2020 van COP 15 en wenst dat op internationaal en nationaal niveau natuurbehoudsdoelstellingen worden vastgesteld, met als uitgangspunt het recht op een schoon, gezond, veilig en duurzaam milieu;
18. is ingenomen met de belofte die de staatshoofden en regeringsleiders van de EU-lidstaten in het kader van de "Leaders' Pledge for Nature" hebben gedaan om een einde te maken aan milieumisdrijven en daartoe voor doeltreffende en afschrikkende rechtskaders te zullen zorgen; roept de EU en de lidstaten in dit kader op om hun inspanningen gericht op de nakoming van hun verplichtingen inzake milieumisdrijven te verdubbelen en een internationale benadering van het milieustrafrecht te bevorderen; dringt aan op de vaststelling van rechtskaders om de toegang tot een doeltreffende voorziening in rechte te garanderen in het geval van verlies en achteruitgang van biodiversiteit; verzoekt de EU en de lidstaten nieuwe initiatieven te ontplooien om ervoor te zorgen dat "ecocide" wordt erkend als misdrijf in de zin van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof en ervoor te zorgen dat degenen die zich schuldig maken aan dit misdrijf ter verantwoording worden geroepen; pleit ervoor dat ook milieumisdrijven aangemerkt kunnen worden als ernstige mensenrechtenschendingen waarop de wereldwijde EU-sanctieregeling voor de mensenrechten van toepassing is; verzoekt de Commissie aandacht te besteden aan de externe dimensie van de richtlijn milieucriminaliteit en de milieuaansprakelijkheidsrichtlijn.

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	17.3.2021
Uitslag eindstemming	+: 55 -: 5 0: 10
Bij de eindstemming aanwezige leden	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Bănescu, Lars Patrick Berg, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Markéta Gregorová, Marisa Matias, Nicolae Ștefănuță
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 209, lid 7)	Stelios Kypouropoulos, Leopoldo López Gil, Samira Rafaela

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

55	+
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Stelios Kypouropoulos, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Samira Rafaela, Nicolae Ștefănuță, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
The Left	Giorgos Georgiou, Marisa Matias, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Markéta Gregorová, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz, Salima Yenbou

5	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Lars Patrick Berg, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

10	0
ECR	Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Thierry Mariani, Jérôme Rivière
PPE	David Lega, Miriam Lexmann

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthoudingen